

Kultur i förskolan

Stöd och inspirationsmaterial



Malmö stad



Innehåll

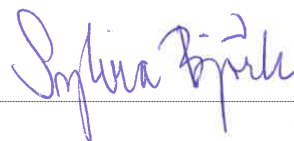
Inledning	4
Utgångspunkter	5
Vägar till kulturen i Malmö	6
Bildkonst, design, hantverk och arkitektur ..	10
Foto, film och rörlig bild	12
Kulturarv	14
Litteratur, läsning och muntligt berättande ..	16
Musik, rytm och rörelse	18
Scenkonst	20
Referenser	22

Kultur i förskolan – stöd och inspirationsmaterial är en produkt av ett mångårigt samarbete mellan förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen i Malmö stad. Detta stödmaterial är tänkt att förenkla ditt arbete med kultur i förskolan i Malmö och inspirera dig i ditt uppdrag.

I Malmö vet vi att konst och kultur är viktiga verktyg för att skapa en hållbar stad. Konst och kultur hjälper oss att förstå oss själva och vår omvärld och bidrar till identitetsskapande. Kulturförvaltningen och förskoleförvaltningen samarbetar för att Malmös förskolebarn ska ta del av stadens konst och kultur och att de ges rika möjligheter att själva uttrycka sig. Tillsammans förfogar vi över en gedigen kunskaps- och kompetensbank som vi använder oss av för att verka för barnets bästa när det gäller konst och kultur.

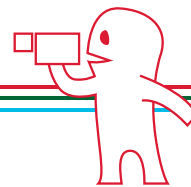


Rose-Marie Carlsson
Ordförande förskolenämnden



Sylvia Björk
Ordförande kulturnämnden

Inledning



Förskolan är en viktig plattform för barns tillgång till konst och kultur. Estetiska uttryck och upplevelser kan i förskolan användas som viktiga verktyg för ökad måluppfyllelse, men de har också ett värde i sig själva. Att ta del av kulturupplevelser utan prestation eller motkrav är en rättighet. Vi kan förstå något om oss själva, ompröva våra tolkningar och värderingar och känna empati. Detta är tätt kopplat till identitetsbildning, demokrati och solidaritet.

I Malmö ska geografiska, sociala eller ekonomiska avstånd inte begränsa eller hindra barns möjlighet till kulturella upplevelser och uttryck. Att få se, uppleva, skapa och uttrycka sig är en demokratisk rättighet som ska komma

alla barn till del, oavsett kön, funktionsvariation, etnicitet eller religiös tillhörighet. Detta material lyfter fram konstarnas litteratur, musik, scenkonst, bildkonst, film och kulturarv och människors eget skapande inom dessa områden. Konst och kultur samexisterar ofta för barn i förskoleåldern; barnen lever i och förhåller sig till en mångfald av kulturella uttrycksformer samtidigt. Det kan vara konst och kultur som är producerad av vuxna för barn, exempelvis scenkonstföreställningar eller konst och kultur som görs av barnen själva, som målningar, ramsor eller rollspel. I detta material finns också information om hur du hittar till kulturen i Malmö, samt information om transporter och kostnader.

Utgångspunkter



Stöd- och inspirationsmaterialet för kultur i förskolan tar främst sin utgångspunkt i Läroplan för förskolan (reviderad 2018), Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad samt Malmö kulturstrategi 2014–2020. Även FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) utgör en utgångspunkt för stöd- och inspirationsmaterialet.

Läroplan för förskolan är det dokument som styr förskolans arbete med bland annat kultur, estetik och skapande. Konst och kultur utgör både innehåll och metod i förskolans uppdrag att främja barns utveckling och lärande. Läroplanen är därför ett dokument som är viktigt för kulturaktörer att känna till.

Dokumentet *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad* styr det systematiska arbetet med FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen). För att genomföra de rättigheter som erkänns i konventionen ska lämpliga åtgärder genomföras, som förutsätter ett

nära samarbete mellan stadens förvaltningar. Detta stöd- och inspirationsmaterial ska ses som en sådan åtgärd där barnets rätt till utveckling och utbildning samt barnets rätt till det kulturella och konstnärliga livet sätts i fokus.

Malmö kulturstrategi 2014–2020 gäller för hela Malmö stad. I strategin står det att Malmös hållbarhet ska utvecklas och stärkas med hjälp av konst och kultur. Konstnärliga och kulturella kompetenser behöver ses och användas på fler och nya sätt. Barn och unga är en prioriterad målgrupp och vikten av förvaltningars samverkan beskrivs tydligt i Kulturstrategin.

Genom konst och kultur kan *FN:s Globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030)* förverkligas. En hållbar utveckling bygger enligt Agenda 2030 på tre dimensioner; den sociala, den ekologiska och den ekonomiska. Hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers livsvillkor och möjligheter.



Vägar till kulturen i Malmö

Malmö har ett rikt kulturliv och en stor del av detta riktar sig till barn och unga. Kulturförvaltningen erbjuder kultur genom stadens kulturinstitutioner och mötesplatser samt ger stöd till det fria kulturliv som finns i Malmö. Utbudet är ett komplement till förskolans eget kulturuppdrag som sker på en mängd olika sätt i den dagliga verksamheten.

Många kulturaktörer har verksamheter som erbjuder både upplevelser och pedagogiska program för barn. Inom förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen finns pedagoger med kompetens inom olika kulturområden, som kan inspirera och fortbilda vuxna och erbjuda pedagogiska program för barn. I förskoleförvaltningen finns de pedagogiska utvecklingsteam som arbetar med utveckling inom läroplanens olika ämnesområden. På kulturförvaltningen finns pedagoger till exempel på de olika institutionerna och i barnkulturenhetens pedagogteam. Vänd dig till respektive förvaltning för mer information.

BOKNING OCH KOSTNADER

För att ta del av stadens institutioners och mötesplatsers utbud, samt det fria kulturliv som till stor del erbjuds förskolebarnen via kulturförvaltningen, kan du göra på olika sätt. Mycket erbjuds via Kulturkartan: kulturkartan.malmo.se.

Där presenteras kostnadsfria evenemang arrangerade av Malmös kommunala kulturverksamheter och de evenemang som är inköpta från det fria kulturlivet. Från Kulturkartan skickas erbjudanden om evenemang via e-post till förskolans kulturombud. För att få dessa erbjudanden och för att kunna boka krävs ett konto i Kulturkartan. På malmo.se/kulturiskolan finns användarhjälp till Kulturkartan och information om hur du skaffar ett konto.

Förutom den kultur som erbjuds via Kulturkartan finns det möjligheter för dig att ta del av annat utbud från Malmös kulturliv. Malmö har till exempel flera fasta scener och kulturverksamheter, samt en mängd kulturinitiativ och kulturaktörer. För bokning, eventuella kostnader och information hänvisas till varje enskild verksamhet och aktör. I Malmö stads evenemangskalender, evenemang.malmo.se hittar du ett stort utbud av aktiviteter, vissa riktade mot förskola. Här framgår även eventuella kostnader kopplade till evenemangen.

För rådgivning och guidning kring kulturevenemang för förskolan, kontakta barnkulturenheten@malmo.se

ATT TA SIG TILL KULTUREN

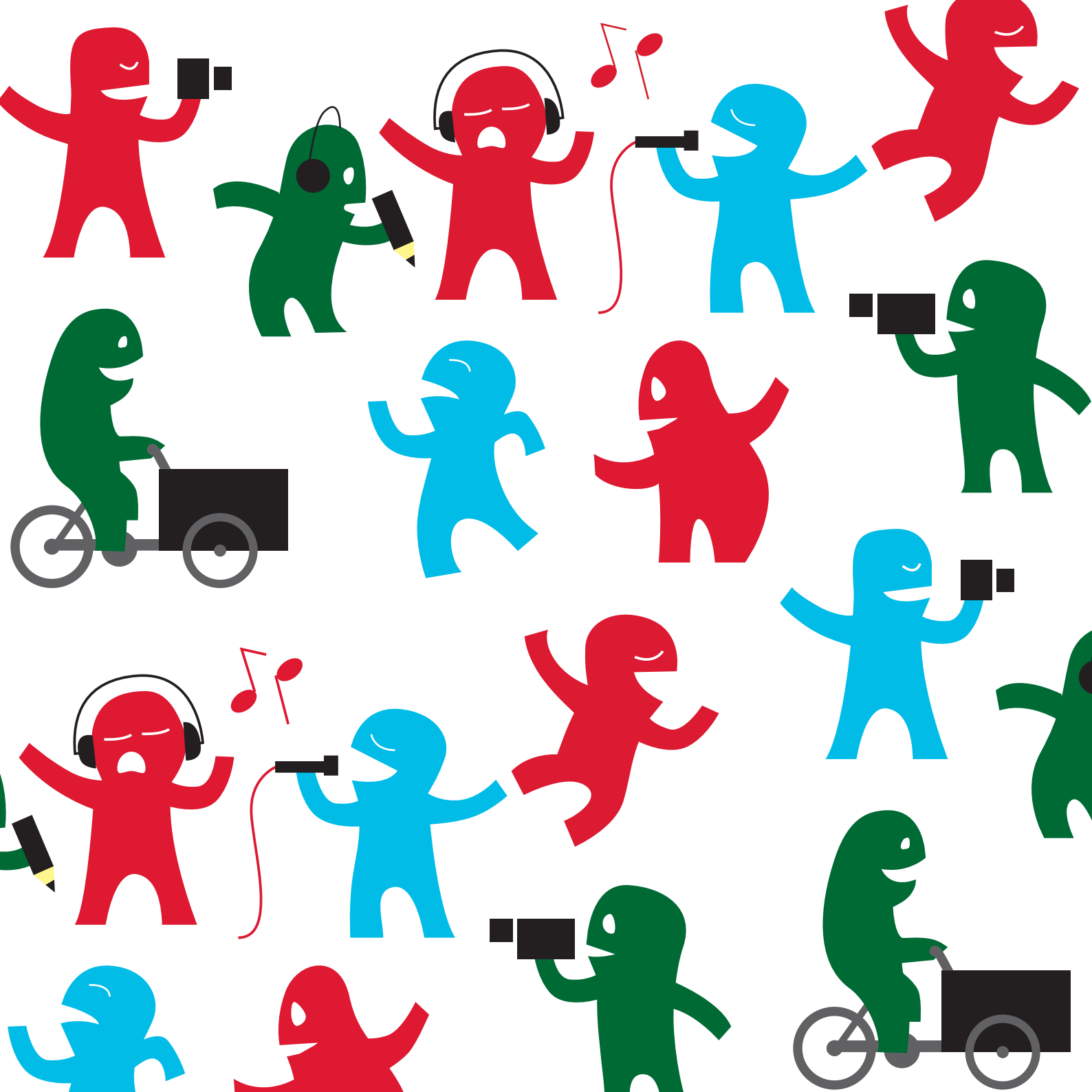
För att bidra till en hållbar utveckling – promenera eller cykla till evenemangen om ni har möjlighet. Kulturförvaltningen har bussar som kostnadsfritt kan köra förskolor till kulturevenemang och kulturinstitutioner i Malmö. För evenemang i Kulturkartan kan buss kopplas till bokningen. För övriga evenemang finns möjlighet att skicka bokningsförfrågan om buss. För mer information, se malmo.se/kulturiskolan.

HUR KAN DU SOM ARBETAR I FÖRSKOLAN PÅVERKA?

På din förskola eller i ditt förskoleområde finns det ett eller flera kulturombud som du kan prata med om du har tankar och idéer kring kulturen i förskolan. Arbetar du i

en kommunal förskola kan du också vända dig till kultursamordnaren i det pedagogiska utvecklingsteamet i ditt utbildningsområde.

Förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen har en gemensam referensgrupp där stadens fem utbildningsområden samt fristående förskolor finns representerade. Referensgruppen träffas regelbundet för att diskutera frågor som rör kultur i förskolan. På Malmö stads intranät *Komin* kan du se vem som sitter i referensgruppen. Om du vill bli kulturombud eller delta i referensgruppen kan du vända dig till ledningen på din förskola. Du som arbetar inom fristående förskola kan vända dig till kulturförvaltningen genom barnkulturenheten@malmo.se.





Bildkonst, design, hantverk och arkitektur

Stora delar av vår omgivning är skapad och formgiven av människor, oftast med intentionen att beröra på något sätt. Det är viktigt att vi pedagoger låter barnens upplevelser, tolkningar och åsikter få ta plats. Ingen av oss har mer rätt i sin tolkning än någon annan. Gemensamma reflektioner kring våra tolkningar och upplevelser skapar djupare förståelse för bildkonsten och vår formgivna omvärld. Både barn och vuxna möter och påverkas av bildkonst, design, hantverk och arkitektur varje dag.

I förskolan ska barnen ges möjlighet att uppleva bildkonst, design, hantverk och arkitektur genom att använda sina sinnen. Barn ska ges möjlighet att prova på olika material och tekniker som utmanar och stimulerar till estetiskt skapande på många olika sätt. Genom att lyssna på barns idéer och uppmuntra deras skaparlust får de erfarenhet av hur skapande går till. Varje barns skapandeprocess är meningsfull och rätten att få vara i den är viktig. Barn har rätt att själva få uttrycka och utveckla ett eget formspråk utan att bli styrda eller värderade av sin omgivning.

SKAPANDETS PROCESS

Vi pedagoger ställer oss nyfikna till undersökandet av färgen som blandas, av laborerandet med klister, tejp och kartong eller av en samling blyertsstreck som träder fram under barnets hand. Barnets upplevelse är viktig: känslan i nuet, det barnet försöker förmedla eller förstå. Barnets olika skapandeprocesser kan synliggöras genom dokumentation och reflektion. Tillsammans med barnen öppnar vi upp för olika funderingar och tankar kring vad konst, design, hantverk och arkitektur kan vara, vad det kan betyda och hur olika det kan tolkas.

RUM FÖR SKAPANDE

Den pedagogiska miljön ska erbjuda platser där barnen kan samtala och uttrycka sig genom skapande. I ett rum för skapande överskrids ofta gränserna mellan estetik och andra ämnesområden samt mellan undersökande och lek. Miljön ska vara tilltalande, rik på material och uttrycksmöjligheter och tillgänglig för alla barn.

Prova gärna

Gå en skulpturvandring och titta på skulpturer. Använd gärna *Malmö Konstguide – Offentlig konst i staden* som berättar om skulpturer och offentlig utsmyckning i Malmö. Prata om former, mönster, färger och material i de skulpturer ni möter. Dokumentera gärna på plats genom att fotografera eller göra skisser. Låt sedan barnen göra egna tolkningar eller kommentarer till vad ni sett. Använd det material ni har på förskolan och prata om hur olika material ger olika uttryck. Kanske avslutar ni med en konstutställning för andra barn och föräldrar?

Spana in ett byggprojekt. För att stärka barns kunskap och intresse om arkitekturen och staden kan det vara spännande att följa ett byggprojekt i närområdet. Barn är ofta experter på sin omgivning och deras perspektiv behövs i formandet av den byggda miljön. Besök byggplatsen och se vad som tar form. Fotografera, rita kartor, mät och bygg modeller. Utforska former, storlekar och mått med hjälp av kroppen, mätinstrument eller andra verktyg. Kanske går det att kontakta arkitekten eller byggfirman för att få svar på barnens frågor?

Designa och tillverka egna föremål tillsammans med barnen. Tredimensionella material som gips, lera, återbruksmaterial och liknande inbjuder till att användas i barnens lekar och läroprocesser. Ta tillvara på möjligheten att stödja barnen i att designa, konstruera och skapa egna föremål och uppfinningar. Fundera tillsammans med barnen på hur man kan skapa saker som har både ett intressant utseende och någon form av funktion.



Foto, film och rörlig bild

Förskolan ska uppmuntra och stärka barns medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Att se film tillsammans och att genom filmkonsten förflyttas till en annan värld ger stora upplevelser och möjligheter till att prata om tankar som uppkommit. Genom att låta barn se, tolka och göra film kan barnens kompetenser, förmågor och berättelser synliggöras.

Foto, film och rörlig bild är en naturlig del i många barns liv. Film kan fungera som kunskapsbärare och ge inspiration till skapandeprocesser och lekar. När vi pedagoger intresserar oss för vilka filmer och bilder barnen tittar på och skapar själva ges goda förutsättningar för viktiga samtal. På Skolbibliotek Malmö hittar du ett stort urval filmer. Strömmande media är videofiler som kommunala förskolor kan spela upp via Malmö stads nätverk. Filmerna är fria att visa. Filmupplevelser på biograf erbjuds bland annat genom kulturförvaltningens utbud av skolbio. Det erbjuds också filmpedagogiskt utbud med fortbildning för pedagoger samt workshops för barn.

ARBETE MED FILM I FÖRSKOLAN

När du ska visa film är det viktigt att du väljer film efter åldersgrupp, kvalitet och innehåll. Se filmen innan du visar den för barnen, gärna tillsammans med kollegor så ni kan reflektera över innehållet tillsammans. Under filmvisning-

en är det bra om det finns fler pedagoger närvarande. Då kan en person anteckna det barnen säger medan den andra stödjer barnen i filmupplevelsen. En filmupplevelse kan väcka många känslor. Vissa barn behöver bearbeta och reflektera över filmens handling både kroppsligt och ljudligt under visningen.

Efter filmen är det viktigt att reflektera tillsammans. Titta på anteckningarna och ställ nyfikna frågor till barnen. Vad handlade filmen om? Vem var med? Var det något spännande som hände? Se gärna filmen flera gånger. Ta gärna stillbilder på de scener som barnen reagerade mest på och skriv ut bilderna så att barnen kan titta på dem. Var lyhörd inför hur nya berättelser formas hos barnen efter en filmupplevelse.

KÄLLKRITIK

Konst och kultur erbjuder många möjligheter att arbeta med källkritik. Det är enkelt att arbeta med källkritik med hjälp av digitala verktyg. När barnen får producera egna bilder och texter, till exempel genom bildmanipulation, är det enklare att föra in de källkritiska frågorna. Är allt sant som finns ute på nätet eller det vi ser på film? Kan en bild luras? Vem säger vad? Hur och varför?

Prova gärna

Gör egen film. Skriv en berättelse och gör ett bildmanus. Vi pedagoger kan hjälpa barnen med att ställa frågor om vilka karaktärer som ska vara med och vilken miljö de befinner sig i. Hur börjar det? Vilket problem stöter de på? Hur slutar filmen? Avsluta gärna med att arrangera er egen filmfestival och bjud in andra barn, syskon och föräldrar. Att möta en publik med sin egen film gör att barnen får visa sin verklighet, sina förmågor och känna sig synliggjorda.

Låt barnen undersöka kameran för att få lust att skapa. Ge barnen möjlighet att fotografera och filma för att utforska, dokumentera, gestalta eller få syn på något nytt. Barnen kan vara detektiver och få i uppdrag att filma en rörelse eller att fotografera olika objekt, till exempel saker som är cirkelformade. I *Kamerans ABC* av Akademi Valand, finns mer tips på hur kameran kan användas som verktyg.

Utforska normer och identiteter med hjälp av kameran. I vår vardag möter vi tusentals bilder och många av dem bär på budskap som påverkar våra uppfattningar och värderingar. Samtala med barnen om hur människor ser ut på olika bilder. Hur får man lov att se ut på en bild? Finns det skillnader, och varför i så fall? Vem bestämmer det? Låt barnen fotografera sig själva, varandra och personer de känner. Titta på bilderna och prata om innehållet.



Kulturarv

All form av kultur som har skapats i olika delar av världen av tidigare generationer är vårt kulturarv. Vi som lever idag för vår kultur vidare till kommande släkten. Kulturarv kan vara allt från språk och vanor till konstverk och skrifter eller kulturmiljö och kulturlandskap. Utan att alltid medvetet uppfatta eller tänka på det, tar vi del av och upptäcker kulturarv i olika former genom hela livet. Vi utnyttjar och använder kulturarvet och vi förändrar det, förädlar eller till och med förstör det.

Tillsammans med barnen kan vi undersöka och prata om vad olika delar av kulturarvet står för. Vi får ett historiskt perspektiv på vardagen och samtiden. Dessutom får vi möjlighet att lära känna de olika kulturarv som alla barn på förskolan bär med sig. Det kan till exempel handla om lekar, spel, mat och kläder. Det finns gott om möjligheter och verktyg för dig som pedagog att upptäcka och för-

djupa dig i kulturarvet. Arkiv, bibliotek och museer brukar kallas för kulturarvsinstitutioner. Här samlas kulturarv och här finns resurser för att bearbeta, föra ut och hjälpa till att förstå vårt gemensamma kulturarv. Barnens familjer är också en rik källa till kunskap om olika kulturarv.

ARBETE MED KULTURARV I FÖRSKOLAN

På egen hand är det både roligt och intressant att upptäcka det kulturarv som finns i den omedelbara närheten där barnen bor eller går i förskola. I närmiljön runt förskolan finns spår av vad som hänt i förfluten tid. Vad gjorde människor på just den platsen? Vem bodde där? Vilka arbetade där? Vad gjorde barnen? Att arbeta med kulturarv gör det möjligt att jämföra och reflektera över viktiga frågor då och nu – exempelvis integration, demokrati, jämställdhet och försoning.

Prova gärna

Ta med barnen på en upptäcktsresa i tiden. Spår och formationer runt omkring oss är ett resultat av naturens eller människors påverkan. Kanske känner ni till en stor gravhög eller något annat som berättar om vad som hänt för 100 eller 1000 år sedan? Vilka tankar har barnen om platsen idag? Välj ut en plats som har en intressant historia och forska om den tillsammans med barnen. Använd litteratur, bilder och kartor för att gestalta eller dramatisera.

Prata om en pryl. Presentera ett föremål från "förr i tiden" för barnen och fundera tillsammans på vad det kan ha använts till. Vad är föremålet gjort av? Påminner det om något? Behövs en sådan sak idag? Hur skulle den se ut i så fall? Rita och bygg modeller utifrån era tankar om föremålet.

Samla in förskolans eget kulturarv. Samtala om vad barnen tycker allra bäst om att göra på förskolan. Kanske är det en lek som många tycker om eller en sång ni brukar sjunga. Dokumentera ert kulturarv med hjälp av till exempel foto, film eller teckningar och lämna in det till Malmö stadsarkiv. Om hundra år kan kanske andra komma och titta på ert kulturarv på stadsarkivet.



Litteratur, läsning, muntligt berättande

Genom att bjuda in till litteratur, läsning och muntligt berättande erbjuder vi närhet, samspel och delaktighet i gemensamma upplevelser. Fantasin och föreställningsförmågan stimuleras och vi kan förflytta oss mellan tid och rum, fantasi och verklighet. Livshistorier ger omvärldskunskap, väcker empati och nyfikenhet på sig själv och andra. Ordförråd, satsmelodi och rytm ingår i paketet.

Berättelser och sagor kan fungera som identifikationsobjekt och igenkänning. Vi pedagoger kan läsa högt och samtala med barnen om innehållet i många olika sorters berättelser. På så vis stimuleras utvecklingen av språk och fantasi. I arbetet med litteratur, läsning och berättande kan vi pedagoger också stödja barnen i att hitta vägar till skriftspråket.

HÖGLÄSNING OCH BERÄTTANDE

I berättandet och läsandet är vi pedagoger det viktigaste redskapet. Hur vi använder vårt kroppsspråk och vår röst med tonläge, styrka och betoningar är viktigt för hur fantasifull och språkutvecklande lästunden blir. Det är viktigt att vi är väl insatta i den berättelse vi väljer för att stunden ska bli meningsfull för alla barn. Upplevelsen kan förstärkas med rekvisita som tyger, hattar, vantar eller annat som finns till hands. Använd gärna utemiljön för berättande och högläsning. Där erbjuds andra sinnliga upplevelser

än inomhus och det går utmärkt att vandra runt mellan olika platser för att berätta en historia.

FÖRSKOLANS LÄSMILJÖ

Läsmiljön på förskolan är viktig för varje barns förutsättningar för en gynnsam språk- och identitetsutveckling. I förskolans läsmiljö ska vi erbjuda böcker på olika språk och i olika genrer som skönlitteratur, poesi och fakta. Böcker utan text kan ge upphov till samtal där vi tillsammans går på bildpromenader och fantasivandringar. Ett genomtänkt och anpassat utbud av litteratur ger möjlighet att mötas i igenkänning, identifikation, glädje, nyfikenhet och spänning.

BARNENS EGNA BERÄTTELSE

För att utveckla barnens förståelse för litteratur som konstform är det viktigt att uppmuntra barnen att skapa egna berättelser. Detta kan göras genom att arbeta med film, drama eller rörelse i anslutning till lästunden. Barnens berättande kan också komma spontant när som helst under dagen. Du som lyssnar behöver vara uppmärksam på vad barnen berättar och vill uttrycka. Hjälプ gärna till att förstärka kopplingen till skriftspråket genom att skriva ner berättelserna.

Prova gärna

Skapa förväntningar kring lästunden. Följ gärna en tråd eller en slinga till en särskild plats för att skapa intresse och magi inför läsningen och berättandet. Barnen kan vara delaktiga genom att med ett föremål, en rörelse eller en ramsa forma stundens magiska ramar. Varierade miljöer kan förstärka berättelsernas handling och karaktär. Läsningen och berättandet får fler dimensioner genom den spänning och känsla som skapas.

Gör alla barn delaktiga i och intresserade av lästunden. Det är tillåtet att göra en digital kopia av varje bok som finns på förskolan. Fotografera av sidorna med en lärplatta och lägg samman dem i ett album. Koppla lärplattan till en projektor och visa de avfotograferade sidorna från boken samtidigt som du läser sagan så kan alla barn se bilderna. Upplevelsen kan förstärkas genom dramatisering, kanske med hjälp av musikslag, rörelse eller material. Det kan också vara spännande att projicera bilderna på ett stort papper som sitter på väggen. Då kan barnen få rita sina egna tillägg i sagans bilder.

Låt berättelserna få leva i flera miljöer i verksamheten. Finns det en berättelse som är särskilt omtyckt kan ni låta boken ta plats i flera av era rum på förskolan. Kanske kan ni låta karaktärerna eller någon detalj från boken finnas i byggrummet eller på gården? Låt olika estetiska uttryck få mötas och släpp fram sagan i oväntade sammanhang.



Musik, rytm och rörelse

Ljud, rörelse och rytm är medfödda förmågor hos människan och att imitera och svara på rörliga impulser i form av ljud och rörelser är en av grunderna för vår kommunikativa förmåga. Musik, rytmik och rörelse är nära förknippat med både identitets- och språkutveckling och kan främja barns utveckling i att kunna uttrycka sig, förstå och påverka sin omvärld och sitt liv.

Varje dag tar barn del av och använder sig av musik, rytmik och rörelse i olika situationer och sammanhang. Ett exempel är när barn sjungande och skuttande rör sig mellan olika aktiviteter eller rum på förskolan. Då ingår begrepp som tempo, takt och dynamik.

Att lyssna på musik är en aktiv upplevelse som kräver koncentration, vilket är en förmåga som många barn behöver stöd för att utveckla. Lyssnandet utgör såväl en musikalisk förmåga i sig självt som en grund för att utveckla andra musikaliska kompetenser, som till exempel att kunna uttrycka sig genom sång och spelande.

ARBETE MED MUSIK, RYTMIK OCH RÖRELSE I FÖRSKOLAN
Barn ska ges möjlighet att dansa och röra sig till musik, skapa egna rytmer och rörelser och ibland bara sitta i lugn och ro och lyssna. Barns kreativitet och utforskande ska ges utrymme i improvisationer i sång, instrumentspel eller rörelse. När detta görs i gemenskap med andra barn och vuxna kan upplevelsen dessutom bidra till att skapa samhörighet och en känsla av sammanhang.

Barn ska få möta professionella aktörer inom musik, rytmik och rörelse. Detta kan bidra till att ge dem förebilder som kan inspirera till eget skapande. De ska få uppleva, lyssna och röra sig till olika slags musik, både genom att få möta levande musik och att olika musikgenrer finns tillgängliga på förskolan genom exempelvis cd-skivor och digitala lärplattor. Musik och rörelse som barn själva visar intresse för, till exempel från en konsert eller en film, kan med fördel användas som grund för fortsatt utforskande av musik, rytmik och rörelse.

Prova gärna

Tillverka tillsammans med barnen bilder som symboliserar olika instrument, ljud eller musiktermer. Genom att lägga bilderna i en viss ordning bildas en musikalisk form som vi kan följa. Lägg ut bilderna på golvet och prova att låta barnen vara dirigenter.

Skapa musik- och rörelsesagor där barnen får bestämma vilka ljud eller rörelser som får gestalta olika skeenden, stämningar och känslor. Skapa rytmer och ljud med kroppen. Låt till exempel munnen skapa en rytm genom att smacka med läpparna eller låt kinderna bli till en trumma. Prova röstens tonläge och styrka. Lägg gärna till instrument och använd också digitala hjälpmedel, exempelvis musikprogram i lärplattor för att stärka den kreativa processen.

Lyssna tillsammans på olika musikgenrer och försök höra olika ljud. Försök hitta likheter och skillnader i tempo, takt och rytm. Prova att följa musiken med hjälp av instrument eller improvisera fritt.



S scenkonst

Estetiska och konstnärliga upplevelser är ett sätt att få syn på och förstå nya saker, sig själv och sitt sammanhang. Genom sin form har scenkonsten en direkt ingång till barns fantasi och skapande. Scenkonsten blir en sorts förhöjd verklighet, den ställer frågor bland annat för att vi ska upptäcka våra egna och andras reaktioner, tolkningar och värderingar.

Scenkonst inkluderar kulturuttryck som förekommer på en scen. Det kan till exempel vara dans, opera, teater eller nycirkus. Scenen kan vara en del av ett rum på en förskola, en scen på en teater eller en plats i det offentliga rummet. Scenkonst kan utövas av professionella eller vara en del av barnens skapande på förskolan.

SCENKONST PÅ FÖRSKOLAN

Alla barn i förskolan ska få ta del av professionell scenkonst och ges möjlighet till eget skapande. Att låta barnen själva vara delaktiga men att också ge dem inflytande är viktigt för att stärka deras självuppfattning och kroppsmedvetenhet. Med kroppen får barnen ge uttryck för det som kan vara svårare att formulera med ord. Det gör att barnen känner sig tryggare i sin egen fysik och kan leka med det som gör dem unika.

BARN SOM PUBLIK

När vi ser en föreställning tillsammans med barnen kan vi uppmuntra dem till att vara delaktiga. Barnens spontana ljud och rörelser kan vara deras sätt att utforska och bearbeta upplevelsen. Barn har nära till sina associationer och är ofta lustfyllda medskapare i att tolka och fantisera utifrån de intryck de upplever på scenen. Genom att dela sina upplevelser med varandra under föreställningen eller hemma i förskolegruppen lär de känna nya dimensioner av varandra och skapar nya sätt att mötas. Vad vi än tycker om en föreställning, vad den än får oss att känna, tänka och undra så är den en möjlighet för oss att förstå något om våra egna tolkningar och värderingar. Om vi får syn på dem kan vi förstå något om oss själva.

Om du har besök på förskolan av professionella kulturutövare eller går på en föreställning kan du vara trygg i att aktörerna tar ansvar för situationen. Att barnen reagerar på vad som händer på scenen stör oftast inte föreställningen eller aktörerna. Aktörerna är vana vid och uppskattar en publik som är engagerad under föreställningen.

Prova gärna

Lyssna och var lyhörd för barnens tankar och känslor i samband med eller i anslutning till scenkonstupplevelsen. Låt barnen uttrycka sig och bearbeta upplevelsen på sitt sätt. Kanske vill du använda dig av bilder eller annat material från föreställningen som stödjer barnen i att förhålla sig till upplevelsen. Använd gärna Riksteaterns material *Att öppna nya världar – En handledning om att gå på teater och dans med barn i förskola och skola*.

Bjud in till dans i ett rum som förberetts med musik, ljus och kanske något inspirerande material. Följ barnen och bejaka deras undersökande. Fördjupa det som sker genom att exempelvis följa en rörelse du sett hos barnen. Upprepa och variera rörelsen utifrån olika lägen, som högt-lågt, snabbt-långsamt, över hela golvet eller bara på en liten yta.

Utgå ifrån barnens lek och aktiviteter i en dramalek. Börja med en uppvärmningsövning som kan innehålla sång, dans och rörelse. Ge enkla instruktioner som "Dansa lätt över ängens alla blommor. Dansa långsamt under vattnet" och så vidare. Arbeta gärna med olika övningar som kontakt- och samarbetsövningar, fantasi- och kreativitetsövningar, sinnesövningar, kommunikationsövningar, mim och rörelse- och improvisationsövningar. Avsluta dramapasset med avslappning under tystnad eller till lugn musik.



Referenser

INTERNATIONELLA MÅL OCH STYRDOKUMENT

FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling bit.ly/2MZ5fMK

FN:s konvention om barnets rättigheter (SÖ 1990:20) [bit.ly/ 2xGm0GU](https://bit.ly/2xGm0GU)

NATIONELLA MÅL OCH STYRDOKUMENT

Bibliotekslagen (2013:801) [bit.ly/ 207iHD8](https://bit.ly/207iHD8)

Diskrimineringslagen (2008:567) [bit.ly/ 200Qf5R](https://bit.ly/200Qf5R)

Läroplan för förskolan, Lpfö98, reviderad 2018 [bit.ly/ 2xMje3a](https://bit.ly/2xMje3a)

Nationella kulturpolitiska mål bit.ly/2Dnmyrv

Skollagen (2010:800) [bit.ly/ 2xKz1iQ](https://bit.ly/2xKz1iQ)

KOMMUNALA MÅL OCH STYRDOKUMENT

Kommunfullmäktigemål för Malmö stad bit.ly/2NzXqCw

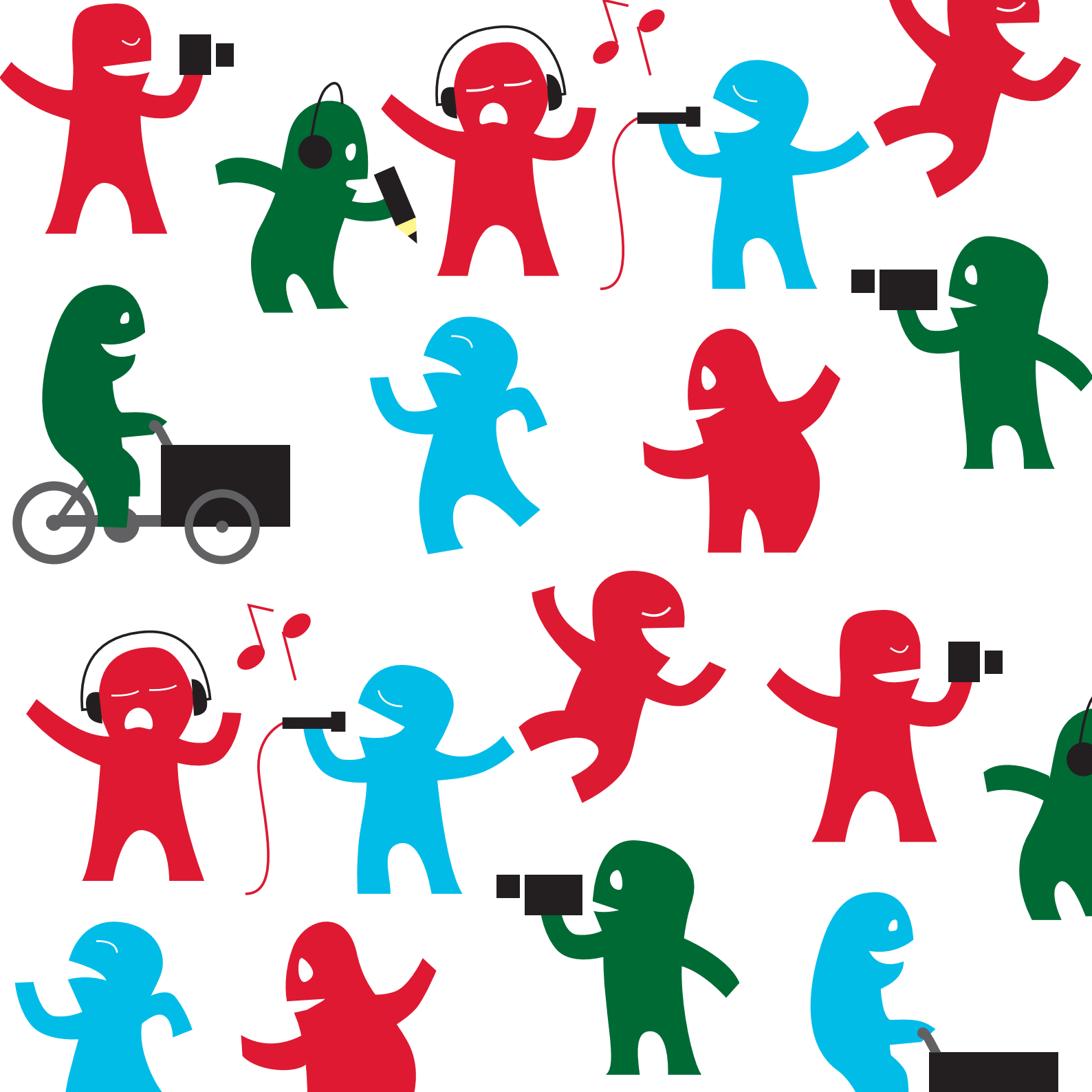
Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad (2017-2020) [bit.ly/ 2QO3h5f](https://bit.ly/2QO3h5f)

Malmö kulturstrategi 2014-2020 [bit.ly/ 207QYIA](https://bit.ly/207QYIA)

Pedagogisk IKT-plan, förskoleförvaltningen, Malmö stad bit.ly/2OaxxbM

Språkpolicy och genomförandeplan för språkutveckling, förskoleförvaltningen, Malmö stad [bit.ly/ 2PZqa4k](https://bit.ly/2PZqa4k)







Malmö stad